

ABONAMENTUL
 Pe un an . 24 Cor.
 Pe jum. an . 12 "
 Pe 1 lună . 1 "
 Arad de Dumbrăvea
 Pe un an 4 Cor. — Pe
 în România și America
 10 Cor.
 Arad de zi pentru Ro-
 mania și strălucitate pe
 un 48 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
 și **ADMINISTRAȚIA**
 Deák Ferenc-utca 20.
 —
INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Manuscripte nu se ina-
 poiază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

Opoziția săsească.

Un puternic curent de opoziție își face loc printre sași. A fost firesc și a fost necesar ca, politica oficială de azi a »partidului popular săsesc« să ducă la acest sfârșit.

În timpul din urmă viața politică a poporului săsesc intrase într-o fază nesănătoasă și insustenabilă.

Poporul și alegătorii erau tot mai mult excluși dela conducerea politicii săsești. Câțiva bărbați, și nu dintre cei mai de frunte, monopolizau par'că dreptul de-a hotări îndrumările politice ale poporului. Ei ridicaseră la valoare de axiomă nerăsturnabilă două principii: comunitatea de interese dintre poporul săsesc și cel unguresc și, a doua, neputința politică la care poporul săsesc e osândit.

Cu aceste două principii ridicate la valoare de dogmă, șefii politicii sași se credeau în posesiunea unei formule de vrajă care îi va scuti de orice cugetare politică și de orice îndrumare nouă. Orice încercare de critică, orice glas de nemulțumire eră amuțit cu aceste două formule: Suntem un popor prea mic decât să putem realiza singuri orice rezultat politic. Trebuie deci să ne alăturăm la guvern și la majoritatea ungurească de care ne leagă un interes veșnic: *primejdia românească!*

Dar cu sistemul acesta, viața politică a poporului săsesc și de altcum conservator prin fire și tradiții, apucă pe o pantă primejdioasă: orice mișcare, orice viață eră

înăbușită, încet și pe nesimțite viața lor publică mergea spre o impietire și osificare deplină.

Raționaliști reci și înguști, șefii politici sași nu înțelegeau primejdiile sistemului politic inaugurat de ei. Prin conștiința neputinței politice și prin dogma neschimbătoare și veșnică a comunității de interese politice cu ungurii, orice interes pentru viața publică amenința să se stingă între sași.

Duhul impasibilității fataliste, a apatiei reci și indolente se răspândi în societatea săsească. Izvorul viu și inconștient al oricărei mișcări politice, *sentimentele și pasiunile politice* păreau a seca și a se stinge la poporul săsesc și alegătorii și poporul păreau că se rezemnează de bunăvoie la rolul albinelor muncitoare, pe când conducătorii lor monopolizaseră funcțiunile celebrare ale prevederii politice.

Dar se putea oare într'adevăr să ucizi, să atrofiezi în mod efectiv viața proprie a unui popor? Conducătorii sașilor de sigur au crezut că da. Ei își răzimasu socoteala asta pe însușirile poporului săsesc: conservatismul și disciplina politică. Într'adevăr deși de șapte sute de ani smulși din sinul poporului german, ei au păstrat minunat omogeneitatea însușirilor cu rassa lor mamă. Ca o picătură de apă care, svârlită departe, resfrânge razele soarelui după aceleași principii, în aceleași unghiuri ca marea din care a ieșit, tot astfel poporul săsesc a păstrat calitățile de muncă, de bun simț practic și politic, de disciplină și subordonare sub autoritate.

Aceasta explică și pentru ce s'a putut ivi atât de greu și de târziu un curent de opoziție în sinul poporului săsesc. Întâi în discuții particulare, apoi în mici conventicule, nemulțumirea prinse a se manifesta și se încheagă într'un curent întreg. Azi se poate spune că noul curent stăpânește toată burghezimea și intelectualitatea săsească și nici odată poate nu a fost un contrast atât de isbitor între politica oficială și între opinia publică a unui popor.

Și iată că cedând acestui curent ziarul oficial al partidului, »Sieb. Deutsches Tagblatt« publică o serie de articole eșite din peana unui opozant sas, articole cari cuprind în mod concis toate vederile și toată concepția politică a opoziției săsești.

Cititorii noștri cunosc vederile tinărului om politic sas. Politica preconizată de el e de sigur cea mai bună din câte se pot pentru sași. El propune o politică »von Fall zu Fall«, adică una care să se potrivească, să se mlădieze totdeauna după împrejurări.

După părerea tinerilor sași, dogma comunității de interese cu poporul unguresc trebuie dărmată. Sașii vor merge cu guvernul când interesele lor vor cere aceasta, dar vor merge și cu opoziția atunci când el le va ataca interesele. Este sigur că guvernul se va îngriji ca să-i silească pe sași la o opoziție tot mai înviesunată. Curentul șovinist tot mai agresiv și mai impetuos va trebui să deschidă ochii poporului săsesc.

Noi ne bucurăm de noul curent ce s'a

FOIȚA «TRIBUNEI».

Cronică feminină.

De Marilina Bocu.

— Bunătatea. —

Acum anul stătram pe marginea unui lac imens. Era 'n amurg. Soarele scăpătase tocmai atunci, după coama pădurilor, pierise dintr'o dată lumina spusului impurpurat și 'n urma lui, întocmai ca după niște gene plecate ce ascund strălucirea vre unor ochi de azur, cerul prinse fără de veste un fel de umbră ușoară, sură, așternându-se subit și pe suprafața lacului întins, potolit și liniștit ca pacea unui suflet.

În amurg de privești cerul, el te întristează. Luminile lui palide și șterse au ceva din melancolia unei ființe îndoliate. Eu am privit lacul cu nuferele albi și rozele galbene ce răsăreau frumoase și proaspete, din apa străvezie în cari se oglindeau alte roze și alți nuferi. Și cum mă uitam așa, liniștit și drept în apa aceia adâncă, adâncă, deasupra căreia se întindea un luciu ca sticlă, mi'a venit în minte, surletele oamenilor. Când stai să gândești la om, ori de câte ori lei în parte cea ce trăiește în el bun și rău, admirând ori imputând, cam de obiceiul mintea te duce la asemănările ce le găsești în natură, acolo unde găsești înălțimea de fire, toate simțămintele inimii omenești.

Pornind dela marea lucrurilor mari, existente în natură, până la cele mai mici și aproape nevăzute în seamă, în totul și în toate găsești un

fel de armonie misterioasă, o reoglindire perfectă ce grăiește tăcut, aceea ce este și cea ce simte omul.

Suntem ai pământului și e firesc tot ce crește și respiră deasupra lui să fie mai mult sau mai puțin asemănător, celui ce-l împărățește.

Sunt ape limpezi, în adâncul cărora, cerul pune albastrul din seninul său și lucrul din lumea stelelor sale. În apele acelea cresc florile frumoase. Vântul luntrașului, nu le turbură căci în adâncul lor nu încap puteri vrăjmoase, rămânând nerăzvrăcite și atunci chiar când însuși și cerul se mănle. Acolo trăiește de apururi liniștea, acolo se respiră odihnă, căci nu se aude abuciumul, în pacea aceia parecă plutește un suflu mistic, o taină nepătrunsă a cărei măreție impune, mișcă!

Ca apa adâncă și limpede așa e sufletul bun.

Te scoli dimineața și te culci seara și adeseori te întrebi: pentru ce vor fi fiind atâtea dureri în lume? O're nu pentru aceea că este și multă răutate? Câți se plâng, —: ce rea e lumea! Dar pentru ce nu se silește fiecare să fie însuși mai bun.

Se îngreunează timpurile, tot mai împovărată ne e viața, tot mai rare ne sunt mulțumirile și tot mai mult se micșorează și numărul oamenilor buni.

Activitatea febrilă a ocupațiilor de tot felul, munca în continuă, apoi preocupările mult mai numeroase ca în vremurile dinainte, toate fac din traiul de azi, un fel de corvadă lungă și nemiloasă. E recunoscut aceasta.

Ne trebuie răbdare însă, răbdare mai multă chiar, decât însăși cantitatea de hrană necesară

organismului nostru. Numai răbdarea e în stare să ucidă în noi porocurile acelea iuți, nesănătoase și fatale ale nervilor noștri slăbiți prin însuși ascuțimea minții, în cari prin forța lucrurilor se hărăjesc un spor nefolositor de preocupări.

Muncim pentru ce să putem trăi, adăogăm muncel obșnuite încă o parte, pentru a aduce la îndeplinire mușimul de cerințe chemate a sluji un scop mare, tinzând către o lință luminoasă pentru toți. Aceasta e natural, corect și frumos. Dar pentru ce ne răpim cu volor, forțele trupesti și sufletești, întărâtându-le în sbuciumări de prisos, nesănătos slugărnice unor stăpâniri de pământ care ne avântăm cu toată ființa, necumpătat, orbește, într'adins pare că a face ceace nu trebuie.

Pentru că nu știm să volm cu noi înși ne, în clipa când ceace nu e fiară în noi, ne scapără în cuget scântela de lumină a binelui, pentru aceea, ne lăsăm târâți ca luați de smucăturile unei vântori, savurăm danșul acela drăcesc al reielor instincte, bucurându ne amețiti în beșta seducătoare a răului, sub chip de farmec, — vrăjiti și uliați în lumea gândurilor, pe căile greșite ce ne înconjoară vlesța de toate zilele. Și ne gonim astfel încet-încet, pe nesimțite, tot ce e bun în noi, distrugându ne fără să ne dăm seama, puterile creatoare de bine, picătură cu picătură, până ce sleiți de forțele înălțătoare, fără vigoare și fără curaj, dacă nu ajungem la ușa mormântului apoi, urmăm a trăi așa, numai ca să nu murim.

Seci în sentimente și searbezii în trai ceice n'au știut să vrea, nu mai știu nici să rabde și atunci va, nu mai pot fi buni.

ivit în sânul sașilor. Ar fi absurd, dacă noi am vrea să dictăm sașilor ce politică au să urmeze. Dar e sigur, că noua lor politică preconizată de tineri e mai corăspunzătoare intereselor poporului săsesc.

Eră într'adevăr o anomalie să vezi cum în desfășurarea epică a marelui lupte naționale, ce abia a început în țara noastră și care o desface în cele două tabere atât de distincte a maghiarilor și a nemaghiarilor, sașii nu puteau rămâne pe partea dușmanilor lor firești, a ungușilor. Conducătorii lor făcuseră să creadă pe ungușii că poporul săsesc e o meterează de apărare a poporului ungușesc împotriva puvoiiului românesc. Dar ei uitaseră un lucru: *după biruința definitivă zidarile și meterezele sunt de prisos și sunt rase pentru a face loc orașului ce se întinde necontenit.*

Azi, ce-i drept, opoziția săsească nu-i încă »la cârmă«, dar ea e atât de puternică încât ține adunări de protestare și proiectează chiar și înființarea unui nou ziar politic exprimând crezul noii generații.

În sfârșit o chestiune ce privește legătura dintre noi și sași. Multora dintre ei le va părea ciudat interesul nostru pentru politica săsească. Noi ne dăm bine seama că există o opoziție de interese economice între noi și sași. Știm prea bine că în multe locuri pentru noi există chiar o *primejdie săsească*, înțelegem organizația economică a sașilor care tinde să exproprieze pe români și, trecând dela apărare la atac, caută cu toate mijloacele slăbirea noastră economică. Dar noi avem prevederea și înțelepciunea de a subordona interesele noastre economice locale sau regionale, intereselor noastre generale politice.

Pentru aceea noi nu vom accentua momentele ce ne despart ci pe cele cari ne unesc cu sașii și, în vederea unei viitoare colaborări, salutăm cu simpatie noua opoziție săsească!

Aehrenthal — Tittoni. Referitor la proiectata întâlnire a ministrului nostru de externe, baronul de Aehrenthal cu ministrul de externe al Italiei, dl Tittoni, se anunță telegrafic din Roma următoarele: Locul de întâlnire va fi cetățuia Kravake lângă orașul Zelnitz, decumva boala baronesei de S. h. ö. born, sora principelui Frasso Dentrice, nu va interveni împiedecător. Principele Frasso e prieten intim cu dl Tittoni, pe baronul de Aehrenthal însă nu-l cunoaște și astfel e verosimil că planul de întâlnire a fost sulevat de ministrul Italiei, care profitând de invitarea principelui a voit să îndepărteze aparențele politice ale întâlnirii. Intrevederea dlor Aehrenthal și Tittoni însă e de mare momentuositate, date fiind mai ales evenimentele precipitate în situația din Macedonia, provenite din proclamarea constituției turcești.

Alegerea de patriarh.

Sosirea comisarului regesc în Carloviț.

Günther Antal ministru de justiție, comisarul regesc al alegerii de patriarh, care se va ține mâine, a sosit încă ieri la amezzi în Carloviț.

La gara din Neoplanta i-au ieșit întru întâmpinare autoritățile în frunte cu prefectul Balla Aladár, și o mulțime mare de public compus din ungușii și sârbi. Prefectul l-a salutată în scurte cuvinte. În răspunsul său Günther și-a dat expresie nădejdiei că misiunea sa se va termina bine și în mod pașnic.

În Carloviț, trenul a sosit între bubuit de tunuri. O companie de onoare îl aștepta în gară sub conducerea căpitanului Kopici. Comisarul regesc a trecut prin fața ei și a fost primit apoi de autoritățile locale în frunte cu primarul care l-a salutată în limba croată. Publicul adunat privea într'un perfect mutism scena la care asista.

La palatul patriarhal.

Comisarul regesc și-a făcut intrarea în oraș între bubuit de tunuri și între sunetul clopotelor dela catedrală, cu trăsura trasă de patru cai. La palatul patriarhal, îl așteptau la scară episcopul de Buda, Lucian Bogdanovits,

novits, administratorul, George Lotits, episcopul de Timișoara, Mitrofan Sevits, episcopul de Neoplanta, Gavril Zmejanovits, episcopul de Vârșeț și Miron Nikollits, episcopul de Pakraț. L'a salutată episcopul Bogdanovits.

— Cu adâncă stimă — a zis — primesc pe trimisul regelui, prin care a venit omul dreptății, la Carloviț. Privesc cu încredere spre dânsul și nădăjduiesc că — prin faptul că a venit un membru al guvernului se vor pune capăt stărilor desolate din sânul bisericii sârbești.

Cuvintele: bine ai venit! cu care a terminat, li-a rostit în ungușește.

Comisarul mulțumind pentru primirea călduroasă, s'a retras în apartamentele cari i-s'au rezervat în aripa stângă a palatului. Imediat au urmat apoi recepțiunile. S'au prezentat, întâiu deputațiunea clerului în frunte cu Bogdanovits, o delegație a comitatului Bács, în frunte cu prefectul Fernbach, o delegație a municipiului Neoplanta în frunte cu prefectul Balla, reprezentanța orașului Carloviț, o delegația a garnizoanei, în frunte cu brigadirul Schwemer etc. La prânz s'a servit un dejun în palat.

Constătulrea lui Günther, Bogdanovits și Balla.

După dejun, comisarul Günther a avut o lungă constătuire cu administratorul Bogdanovits. La constătuire a luat parte și prefectul Balla.

Atitudinea radicalilor.

Radicalii încă n'au ajuns la înțelegere definitivă asupra persoanei candidatului. Jasa Tomici a avut ieri o întâlnire cu prefectul Balla care a durat peste trei ore. La 10 partidul radical s'a întrunit în ședință sub președinția lui Jasa Tomici, hotărâre definitivă însă n'au adus. Intre radicali sunt diferite curente. Unii sunt pe față pentru Zmejanovits, alții își fac însă pendentă atitudinea dela cuprinsul rescriptului regesc pe care îl va ceti azi Günther.

Dacă am putea arunca o ochire scurtă în lumen celor aruncați cu piatra și am pătrunde în sufletul lor, am vedea că toți sunt răi, pentru că nu mai au hrană sufletească și nici puteri organice, să fie buni.

Impotmolii în tina păcatelor și a viciilor știu prețui bunătatea omenească, dar nemai putând fi buni ei înșiși, urăsc din tot sufletul pe toți cei buni și în ca fericire supremă, dacă în ruina lor sufletească pot îngropă o inimă bună.

Celce șovăiesc une-ori să se gândească totdeauna la exemple admirabile ale bunătății. Cât de senină e viața omului bun, ce strălucite și pline de lumină sunt actele lui. Ce liniștită e viața lui, în ciuda ori căror asprimi și greutăți ale vieții și cât de neturburată e pacea sufletului lui. Asemeni apei adânci, a lacurilor albastre, inima omului bun simte totdeauna la fel. Cu drag și indulgență pentru toți și tot ce se frământă în jurul lui, ființa lui nu se răsvrătește împotriva nimănui, ori care ar fi furtuna ce l-ar abate. El știe îndură, el știe ieră, el știe uită. Se resemnează cu încredere și suferă cu nădejde. Plânge lacrimile tuturor și simte durerile celor suferinzi. Are el anuri calde, porniri dragostoase și mângăitoare pentru toți. Compătimizește, având milă pentru cel obidiți, legând rănilor celor răniți și alinând oftările celor amărâți. Omul bun are

momente, când ființa-i împrumută, ce-va asemănător divinității; în sacrificii și jertle el e capabil de înălțări supra omenești și sunt clipe când merită să te închini lui cu adorația cu care te-ai prosternă în fața sfinților.

Sunt mulți oameni buni pe lume, — dar am cunoscut unul ce are meseria a arăta lumii, pe omul bun. E vorba de marele artist dramatic, italianul celebru, Ermete Novelli.

El joacă de predilecție, rolul oamenilor buni, dar dacă a reușit a-și crea atâta faimă și un renume atât de mare este, pentru că el însuși e un om de-o bunătate excepțională.

L'am văzut pentru cea dintâia dată în rolul lui »Papa Lebonard«.

Un tată nenorocit înșelat de femeia lui, având cunoștință de aceasta crescându-l totuși, bastardul ei, trecând drept copilul lui, nu numai fără să lase a se observa ceva, că el știe, dar iubindu-l tot atât de mult ca și pe fata ce-o avea.

Și când a ajuns mare, stricat și cartofor cum era, îl chinu pe el, acuzându-l de torturător al nervoșei lui mame, el nu găsește imputări mici cuvinte rele pentru bastard, ci li e milă de el și cerea a-l îndrepta. Pe fata lui o iubește un om de ispravă, dar din nenorocire și el bastard, necunoscându-și originea. Fratele se revoltă, mama de asemeni și împreună forțează pe tată a nu

lua în căsătorie, un bastard. Urmează scene dureroase în cari, tatăl acordând toată stima bastardului pretendent al ficei sale, înlătură energic prejudițiile soției și fiului; cu toată dureroasa lor clocnire, el înghite în suflet cuvântul ce sta să-l izbucnească și când totuși el revoltat de temea nefericirii copilei lui, îl strigă fiului ce se pretinde moral: bastard, — el rămân lovii ca de trăsnet. Fiul rușinat vrea să plece pentru totdeauna din casa unde fusese crescut cu dragoste de furat, dar pe care tatăl de împrumut, fusese atât de marimimos nu numai a-l acorda o cu toată inima dar a-i lerta chiar faptele lui de tinăr nemernic și a-l ocroti părintește. Nu mai vrea să-i zică »Tată« căci vede că nu a meritat, nefiindu-l fiu și vrând să-și ia ziua bună pentru totdeauna, îl spune: Domnule, Papa Lebonard (Novelli) tatăl, îl l-a în brațe și ținând cu ceaială mână pe copila sa o roagă să-i spue ca cum trebuie să-i zică. Ea strigă cu toată dragostea: Tată, tată! În clipa aceia bunătatea lui Lebonard apare fiului, ceva Dumnezeesc; el îngemănă înaintea lui, suspinând, cerându-și iertare și spunându-l din tot sufletul: Tată! Copilul plânge pocăit și tatăl plânge fericit că și-a apropiat de suflet pentru totdeauna fiul pe care l-a iubit ca și pe al său.

L'am văzut pe Novelli în rolul acesta și am

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás — măstru de monumente și pietre de omnit.

Fabricație proprie din marmură, granit, șayal, labrador etc., din pietre de marmură magazinul se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25. Camera și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-u. nr. 21.** Telefon 662. Filiale: Nagyvárad, Nagyzeben, Déva și Bánpatok.

Conferența partidului independent.

Partidul independent voia să aștepte hotărârea radicalilor înainte de a se hotărî asupra persoanei. Partidul a ținut de altfel Duminică o conferință, la care s'au petrecut scene foarte violente. Dr. Vuits a recomandat candidatura lui Bogdanovits. El nici nu și-a putut termina însă vorbirea întreruptă de apostrofări foarte violente, de insulte chiar. Mai mulți au declarat, că mai bucuros își dau voturile lor pe episcopul Gruis, decât să voteze cu candidatul guvernului. În iritațiunea mare li-s'a aruncat în față partizanilor lui Bogdanovits că sunt corupți de acesta. Conferința, s'a împrăștiat, într'o extremă iritație fără să hotărască ceva.

Congresul nu va alege patriarh.

Să pare, că soarta congresului e pecetluită încă înainte de a fi deschis. Conferințele dintre partide și guvern nu au avut rezultatul dorit și guvernul proiectează dizolvarea congresului, văzând că nu-și poate atinge scopul: alegerea lui Bogdanovici.

Pentru a provoca soluțiunea asta, guvernul va proceda astfel: Rescriptul regel a lăsat la o parte celelalte puncte de program foarte însemnate, ca regularea dotațiunii preoșimii și a episcopatului și altele și a fixat ca primul și singurul punct de dezbateră alegerea de patriarh. Faptul acesta va provoca opoziția congresului, care se va împotrivi acestui ordin și atunci comisarul regal va da citire actului de dizolvare a congresului.

După soluțiunea aceasta, guvernul probabil va propune M. Sale numirea noului patriarh sârbesc, care nu poate fi altul decât Lucian Bogdanovici.

Mișcarea culturală.

Comitetul reuniunii învățătorilor bănățeni în ședința ținută în Timișoara la 4/17 Iulie s. c. a stabilit bogata programă a adunării generale care se va ține în 30 și 31 August n. în

asistat cum dela început până la sfârșit a ținut în încordare, mai mult de două mii de oameni. Dar când el îmbrățișându și copil a plâns fericit cu capetele lor sprijinite pe piept, bunătaea ce lumina chipul lui avea un nu știu ce extraordinar de îndușoșetor, am văzut atunci pe toată lumea aceea într'un înec de plâns și un moment, întregă sală fu un suspin. El apăru nu ca un artist jucându și rolul, ci ca un adevărat tată bun, nesfârșit de bun și în fiorul îndușoșării pare că și venea să ingerunchi înaintea lui ca în fața unui sfânt.

El spune, că: »anime buone sono un riflesso del Cielo!« (Inimile bune sunt un reflex din cer.) Și într'adevăr el e un model de bunătaea... A trecut prin greutăți mari, dar bunătaea lui l-a dat îndemn și curaj să suporte totul. Este de dat ca exemplu, tocmai pentru că trăind o viață sbruciumată a știut a rămâne veșnic acelaș, bun, foarte bun. El joacă mereu rolul lui însuși; crează rolul bonhomilor așa perfect, pentru aceea că firea lui e aceea a omului bun la colme, — o spune aceasta chipul lui, vorba lui, faptele lui zilnice.

La femeie, mai ales, nu se poate vedea perfecție fără bunătaea. O femeie frumoasă, lipsită de bu-

Timișoara, a luat inițiativa pentru scrierea *cronicele școlilor* de pe teritoriul reuniunii și a dispus scrierea concursului și formarea următoarelor teme pentru anul viitor:

- Prin care mijloace vom câștiga și mai mult simpatia poporului pentru școală?
 - Formarea caracterului.
 - Panteonul pedagogic bănățean.
- Ședința a fost foarte bine cercetată.

Cursurile de vară la Văleni.

Am amintit că la 2 Iulie s'au inaugurat cursurile deschise de dl N. Iorga printr'o conferință de istorie a românilor, pe care am și schițat-o. Cursul a continuat, trăind zi cu zi probleme interesante din istoria noastră, având și auditoriu tot mai numărös, sosind, pe lângă cei pomeniți din Ardeal, și alții de acolo, și tot mai mulți bucovineni.

Dela 8 Iulie, afară de lecțiile de istoria românilor, în orele de dimineață se țin cursuri din domeniul istoriei bisericești române, de către dl N. Dobrescu, tânăr profesor la facultate, de teologie din București. Dl Dobrescu a ieșit din școala bucureșteană, ceea ce se observă îndată, ascultând o lecție a dsale. E condus de aceleași principii, urmează acelaș sistem de expunere, așa că pe lângă o activitate stăruitoare, pe care o vedește în mod vădit, putem aștepta o muncă rodnică pe tărîmul istoriei noastre bisericești.

După o introducere, în care arată inițiativa a acestor cursuri, la care cu drag concurge și dsă, face definiția istoriei în general și în special a istoriei bisericești române, zicând că aceasta este știința care are să cerceteze și să urmărească dezvoltarea externă și internă din viața bisericească a poporului român din toate părțile ca și istoria națională, care are în vedere neamul românesc întreg, de pretutindeni.

Fiind istoria bisericească o parte întregitoare a istoriei neamului românesc, e de tot firesc să o cunoaștem cât mai bine. Arată rolul bisericești în trecutul poporului nostru, stăruint asupra faptului însemnat că ea a contribuit, în multe cazuri, la conservarea și salvarea neamului românesc. Slujitorii altarului nu se retrăgeau nici odată dela datoria de a lupta și chiar a conduce cete de ostași contra dușmanilor. Steagurile ostașilor din țările române erau prapure — flamure religioase — care, sfînțite insuflau tărie și siguranță de izbândă. Pe românii din Ardeal și Țara Ungurească deosebirea bisericească i-a făcut să nu se piardă între celelalte neamuri catolice; aceia cari au primit catolicismul s'au lăpădat și de limba stră-

nătate e mai urită decât un monstru cu suflet bun. Dacă toate femeile ar fi bune nu ar exista nici un rău pe lume, căci nu s'ar naște decât copii buni. În fața unei femei bune se pleacă și fruntea tiranului. Delicatețea și sfințea încarnată în ființa femeii, când are mai presus de toate o inimă bună, face din ea tot ce se poate imagina mai desăvârșit. Femeia bună e în stare să zdrobească toate îndărătniciile, căci răbdătoare cum e femeia din fire, e peste putință a nu învinge răutățile, blândă fiind totdeauna. În femeie stă tot secretul perfecte armonii caenice căci dacă ea nu are nici un ceas de răutate pe zi bărbatul cel mai rău va avea un moment de adevărată bunătaea. — Să cercăm a ne păstra cu tărie calitatea aceasta de preț, bunătaea întru toate și vom vedea că la șaptezeci de ani vom avea mai puțin fire de păr alb și să nu uităm în nici un moment, că a fi bune, înseamnă a purta veșnic cu noi, o frumseță ce nu se vestejește niciodată, căci bunătaea e talismanul pe care dacă l'am păstra cu sfințenie, ar fi singura putere cu care s'ar putea șterge lacrimile ce abund prea mult și durerile ce înec alăta amar de suflete.

bună. Dar, din punct de vedere cultural, joacă mare rol biserica: mănăstirile au și școli de preoție; călugării se ocupă cu cartea; aici se scriu cronice. Dascălii de biserici erau și dascăli de școală. Vechii vlădici au fost aceia cari au răspândit lumina culturii, ei au înființat și cele dintâi tipografii.

Biserica a avut și însemnătate politică, cu deosebire în țările românești, în care vlădicii erau și membri de drept în statul — divanul — țării, și astfel în afacerile mari ale țării, de multeori cuvântul lor era hotărîtor. S'a întâmplat că au fost șefi de guvern; așa de pildă, Veniamin Costachi în Moldova pe la 1821. Mult timp episcopii erau înzestrați și cu putere judiciară, în deosebi în procese pentru moșii; ei judecau și-și spuneau cuvântul, formând instanța întâia de judecată; contra sentinței aduse de ei, se putea apela la Domn.

Reiasă din toate acestea, însemnătatea bisericești, care luminează tot trecutul neamului nostru.

Face, după aceasta, împărțirea materialului în următoarele:

- Partea introductoare, care privește începutul creștinismului la poporul nostru până în veacul al VII-lea.
- Timpu când se organizează biserica românească, veacurile VII—XV-lea, ori chiar XVI-lea considerând mai de aproape biserica fraților de peste munți, a cărei organizare întârzie puțin.
- Ar urmă după aceste două părți istoria dezvoltării bisericești românești din diferite ținuturi locuite de români: din Muntenia, Moldova, Ardeal și Țara Ungurească. Cu această parte din urmă nu ne vom ocupa mai amănunțit: se va cerceta partea întâia, care e mai puțin cunoscută.

Vorbind despre originea și vechimea creștinismului la români, înșiră păreri referitoare la chestie; astfel legenda cu Sfântul Andrei, că ar fi predicat la noi și ar fi început creștinarea, lucru curios, când Sfântul Andrei moare la anul 70, și poporul românesc nu eră format; se poate să fi ajuns cumva și în aceste locuri, dar n'avem nici un indiciu că s'ar fi început creștinarea dacilor de aici. Puțin întemeiată e și părerea emisă de școala ardeleană, în frunte cu Petru Maior, care susține că dela Roma ne-am creștinat, prin coloniști, pe când se știe că coloniștii au fost aduși din diferite părți ale imperiului roman. Cade și părerea lui Dimitrie Cantemir, că împăratul Constantin cel Mare, prin veacul al IV-lea bătând popoarele germane de aici, le-ar fi impus creștinismul. Absolut fără bază e și părerea emisă de un istoric rus, care voinde a înălța neamul slav, afirmă că bulgarii ne-ar fi creștinat, pe când lucrul e tocmai întors: noi am influențat pe bulgari în cele religioase și aceștia primesc creștinismul la anul 864.

Spulberând, cu bune dovezi, aceste păreri greșite, arată calea firească pe care s'a introdus la poporul român creștinismul. Stăruie asupra colonizării Daciei — după Eutropiu — făcută din toată împărăția romană. Au venit la noi mai cu seamă coloniști romanizați din peninsula balcanică, din Asia, unde pătrunsese în mare măsură legea creștină, și, de sigur, între coloniștii ajunși în Dacia, erau creștini; acești creștini, la rândul lor, ajungând în atingere cu păgânii, de bună seamă au făcut cunoscută învățătura lui Hristos. Dar creștini erau și între legionarii romani, cari erau de toți peste 20.000. Despre mulți martiri, se știe pozitiv că au fost soldați; așa, de pildă, sfântul Cheorghie și alții mulți, și câți nu vor fi îndrăznit să-și arate față credința creștină, de teamă să nu fie maltratați în chipul cel mai grozav!

Unii tăgăduiesc creștinismul în Dacia, sub cuvânt că nu se găsesc inscripții creștine pe morminte. Naiv argument! Cine îndrăznește să facă aceasta atunci când statul roman nu suferia absolut creștinismul, la câte mizerii s'ar fi expus astfel de îndrăzneți! Ca necesitate logică, reiese că între coloniști și soldați erau creștini. Aduce și mărturie istorice; amintește de filosoful martir Iustin († 163), care spune că legea creștină e

Toate damele se facideal de frumoase prin efectul bun al
CREMEI MAKOI-IDEAL
care acoverește nenumăratele crisori de mulțumită.
Face să dispară roșăța feței, pistruile, petele de ficat ștoate necurătenile pielii.

Prin folosirea cremei Ideal ajungem să avem o față curată, fragedă, catifelată și fină! De aceea vă rugăm ca la comandă să ne scrieți precis dacă fața e grasă sau uscată.
Secapătă numai la însuși fabricantul:
KUDAR LAJOS Szent László, gyógyszertár — — Makó Ujváros — —

— 1 borcan de cremă Ideal 1 cor. —
Pudra Ideal 1 cor. Săpun Ideal 70 fl.
Comandele prin postă se satisfac repede și punctual.
Preparatele medicale și chimice au fost premiate în expoziția igienică internațională din 1879 cu medalia de aur, cu crucea de metal franceză și cu diploma de distincție.

cunoscută la toate neamurile; apoi Tertulian, care scriind pe la anul 200, însă popoarele la care s'a răspândit creștinismul, între cari amintește și pe daci. Chiar să fie puțină exagerare în spusele lui Tertulian, se crede însă hotărât că legea creștină, în cel dintâiu avânt, s'a întins foarte repede la o mulțime de popoare și în mari depărtări, și, chiar dacă n'a străbătut deodată masele, însă avea reprezentanți la cele mai variate neamuri și în cele mai depărtate țări.

E sigur, dar, că legea creștină datează la poporul nostru de pe vremea romanilor; și că e de fire romanică, arată și bogăția creștină a limbii noastre, în care, așa zicând, toate cuvintele cu însemnare religioasă sunt de origine romană. Ne sprijinește deci și filologia în afirmare.

În lecția a doua, pe care o rezumăm mai scurt, se dezvoltă întrebarea: s'a putut susține și dezvoltă creștinismul mai departe în Dacia sub barbari?

Se iau în revistă împrejurările în care se află pământul nostru în veacul al III-lea și cei următori, când Dacia oficial e părăsită și lăsată pradă năvălirilor barbare de statul roman. Se susține părerea logică și naturală că poporul în masă a rămas aici și după retragerea oștirii romane și a funcționarilor.

În vremea aceasta, creștinismul se tot întinde în peninsula balcanică, așa că în veacul al III-lea aflăm comunități creștine pe toată linia Dunării, de pildă Nicopole, Adrianopolis (Cernavoda) și altele, ceace ne dovedește și mulțimea martirilor pentru creștinism sub Dioclețian.

În veacul al IV-lea sunt și scaune episcopale în aceste părți, după ce creștinismul e declarat la romani religie de stat de împăratul Constantin. Mărturia întâia despre aceasta e prezența lui Teofil, episcop al Goției, la conciliul din Nicea în anul 325; locuia, probabil, în Tomis (Constanța), fiind peste creștinii de sub Goții din Dacia. Despre Goți se știe pozitiv, în mod istoric chiar, că erau cunoscuți cu legea creștină de prin veacul al III-lea și în cel următor, deși se creștinează prin Ulfila.

Creștinismul din stânga Dunării eră mereu cimentat de misionari, cari veniau din peninsula balcanică să întărească și să răspândească credința creștină la noi, ceace eră mai ușor, cu deosebire față de poporul nostru, fiind comunitate de limbă, pe lângă imediata apropiere de ei. Firește, fiind aici stăpâni pe acel timp goții, resturile de mărturie vorbesc numai despre ei. Tot așa se susțin și trăiesc străbunii noștri, continuând a se împrietini cu creștinismul și sub barbarii huni, de cari scapă mai ușor, mulțumindu-i cu tribut în naturalii, ori bani, și în ostași pentru războiu.

Diferite mărturii și episoade istorice învederează această stare de lucruri.

(Neamul Românesc).

Neptun.

Regimul constituțional în Turcia.

Arad, 28 Iulie n.

Veștile ce sosesc din împărăția turcească uimesc tot mai mult Europa. Poporul turcesc, cel atât de desprețuit și deconsiderat, a dat o pildă de solidaritate și disciplină fără păreche în istoria popoarelor. O revoluție mulcomă, ce s'a răspândit pe ascuns în straturile largi ale populației, a izbucnit ca din senin, măiestroasă, coplesind cu forța sa elementară viața sistemului străvechi și întonând mărirea erei moderne. E de admirat felul cum au reușit turcii tineri să organizeze revoluția fără să se verse sânge.

Un martor ocular al evenimentelor dă amănunte interesante despre antecedentele proclamării constituției. Cei mai înflăcărați și mai stăruitori au fost locuitorii din Serres. Ei trimiseră o telegramă sultanului, în care cereau ca constituția să se introducă în decurs de 24 ore. După ce a trecut acest timp au telegrafiat din nou la Constantinopole. Poarta tot mai șovăia. În acest restimp din toate părțile sosiau vești ame-

nințătoare. Said-Pașa s'a dus în persoană la biroul telegrafic din Constantinopole și le-a răspuns celor din Serres, că consiliul ministerial se va întruni și va delibera asupra desideratelor poporului și că e posibil ca acele să se împlinescă. În sensul acesta i-a telegrafiat și lui Hilmi Pașa la Salonic. Serresienii au răspuns imediat tot telegrafic, că n'au încredere în marele vizir, care e omul sistemului vechiu și poporul va aclama peste 24 ore pe noul domnitor. Așa ceva un s'a mai spus în Turcia. Marele vizir a părăsit speriat biroul telegrafic.

În Salonic agitația de-așemenea a fost mare. Locuitorii aflând de tertipurile Jildizului au rupt bucăți telegrama trimisă lui Hilmi-Pașa. Acesta a mai provocat odată telegrafic Poarta să proclame fără întârziere constituția. Provocarea asta a avut efectul dorit. Marele vizir a răspuns următoarele: Poarta în principiu n'are nimic împotriva proclamării constituției. A urmat apoi o a doua telegramă, în care marele vizir îi făcea cunoscut lui Hilmi-Pașa, că constituția din 1876 s'a reactivat și-l roagă ca să aducă aceasta la cunoștința poporului. Peste o jumătate de oră mii și mii de foi volante vestiau poporului isbânda libertății.

Azi întreaga Turcie e cuprinsă de vraja libertății. Pretutindeni demonstrații sărbătorești stăvesc reactivarea constituției. Entuziasmul a sporit când s'a lansat și iradeaua, care grațiază pe toți prizonierii politici și șterge cenzura. Insuflețirea a crescut atât de mult, încât autoritățile să tem de tulburări, căci poporul răpit de sentimentele sale pretinde și mai mult, decât i-s'a dat. Pretinde desființarea camarilei dela Jildiz, și ca miniștrii pe viitor să guverneze cu dreptate. Ziarele însă, cari desființându-se cenzura apar acum regulat, fac bun serviciu provocând poporul să se liniștească și să-și vadă iarăși de ocupațiunile zilnice.

Efectul desființării cenzurei apare în mulțimea telegramelor ce sosesc de trei zile dela Constantinopole. Înainte să se fi petrecut evenimente ori cât de însemnate, veștea lor nu străbătea decât anevoie în Europa, acum telegramele aduc amănunte cu duimul.

Se fac pregătiri pentru alegerile parlamentare. În ziare a apărut un comunicat oficios care anunță că parlamentul se va întruni la întâi Octombrie. În țară e ordine. Enver-Bey, șeful turcilor tineri, care de prezent se află la Salonic, anunță că din pricina situației schimbate bandele grecești părăsesc Macedonia, iar bandele bulgare s'au risipit de-așemenea.

Puterile europene păstrează încă tot o ținută expectativă. Ministrul de externe al Franței, dl Pichon, prevede complicații primejdioase pentru pacea Europei.

Sosesc următoarele telegrame:

Meetingul din Stambul.

Constantinopol. Azi după prânz s'a ținut la Stambul un imponent meeting. În urmă mai multe mii de turci au mers cu muzica la frunte și cu drapelul la Poartă remișând marelui vizir și celorlalți miniștrii o adresă de recunoștință sultanului pentru iradeaua publicată privitoare la amnistie, la abolirea cenzurei și a poliției secrete, din 11 Iulie. Este de remarcă că proclamarea constituției nu a necesitat decât puține victime în Macedonia.

Se cunosc până acum asasinatul caimacanului din Elazonna și al unui comisar din Serres. Totalul victimelor este aproape vre-o 12. În momentul de față trupele musulmane sunt fără îndolăie stăpâne în Macedonia. Este firesc că prin faptul acesta acțiunile reformelor cari au fost

lăsate provizorii la o parte din cauza numărărilor evenimentelor de alături și de ieri, să fie din nou reînnoite.

Generalul de divizie Husselnremal din Uscub, care a refuzat a se asocia mișcării, a fost silit să părăsească Salonicul. Generalul de divizie Hadi-Pașa a fost nevoit să rămâne indiferent; la Monastir și în alte locuri toți prizonierii au fost puși în libertate.

În consiliul de miniștri extraordinar de ieri, care a ținut dela orele 3 p. m. până la orele 11 noaptea, s'a acordat și s'a sancționat acordarea constituției. Circulă diferite versiuni asupra ținerei acestui consiliu de miniștri care ar fi fost foarte agitat; între altele se spune că marele vizir Said Pașa ar fi fost destituit.

În câteva minute au sosit la Yidiz Kiosc un mare număr de depeși ca mulțumire.

Când trupele au mers azi dimineață la Selamlâ, în fața Bursei din Galata, grecii le-au făcut ovațiuni prin strigăte de trăiască sultanul trăiască armata! La întoarcerea trupelor după Selamlâ, ele au fost obiectul ovațiilor unei mari mulțimi care striga: »Trăiască sultanul! La Selamlâ sultanul a fost aclamat de trupe ca de obicei.

Presă turcă a trimis sultanului o depeșă de mulțumiri. Amicii sinceri ai Porței regretă că restabilirea constituției nu a avut loc înainte de proclamarea constituției de către junii turci și că prin urmare lipsește meritul unei aprobări voluntare. De altă parte e de constatat că în cercurile competente turce, propaganda junii turci și mișcarea corpului al treilea nu au cunoscut în deajuns gravitatea situației. Numai unele din cercurile turce au cunoscut această gravitate a situației și au recomandat ca singurul remediu acordarea constituției, însă în zadar.

Presă turcească și străină.

Constantinopol. Presă salută cu entuziasm noua stare de lucruri și mulțumește Sultanului relevând că lucrurile s'au desfășurat fără victime, iar ru ca în Rusia și în Persia. Ziarele publice constituției și reascriptul relativ la Midhat-pașa.

Atena. Toată presa primește cu satisfacțiune schimbarea politică survenită în Turcia și exprimă opinia că dacă regimul liberal va fi sincer aplicat, elementul grec nu poate găsi decât o ocaziune de prosperitate ascendentă. Ziarul Embros felicită pe Sultan pentru promptă și inteligentă sa deciziune.

Petersburg. Presă rusă salută regimul constituțional în Turcia; accentuează însă trebuința de a se aștepta, de oarece este temere de complacerea primejdioasă a problemei balcanice. Ziarul Nowoje Wremja vede chiar puțința unui războiu turco-bulgar și crede că situațiunea creștinilor în Balcani nu este asigurată prin triumfarea junilor turci. Ziarul Slovo publică un interview cu ambasadorul rus la Constantinopole, actualmente la Petersburg, și care privește numirea noului vizir ca simptomul sigur al unei ere noi. Sultanul este inamic al radicalismului; dănsul însă va încerca probabil să realizeze reforme parțiale împedcând reformele radicale.

Rjetsch relevează necesitatea unei mai ferme cooperări a Angliei și a Rusiei în politica balcanică.

Londra. Ziarul »Times« zice că urmarea directă a ultimelor evenimente din Turcia este o gravă complicație a problemei balcanice. Propunerile engleze cari au găsit o primire atât de satisfăcătoare în capitalele europene, vor fi abia urmărite în acest moment în care Turcia este în confuziune; trebuie însă să așteptăm ca noua administrațiune, după un oarecare timp, să realizeze acele propuneri de reforme cari au fost declarate ca urgente. Am fost, zice numitul ziar, de părere întotdeauna că dacă vecinii Macedoniei ar lăsa și dănsii țara în pace, cea mai bună soluțiune a problemei macedonene ar fi o Turcie reformată. Ziarul face apel la statele vecine cu Turcia de a nu întârta noul conflict în vre o parte oarecare a teritoriului sultanului.

Paris. Ziarul »Temps« vorbind de evenimentele din Turcia declară că până acum poporul turc a fost singurul element al problemei orientale de care nu se țină socoteală. Dacă parlia cea mai sănătoasă din acest popor reușește să facă să triumfeze o politică de ordine și de progrese, problema orientală va lua o altă înfățișare: programul de reforme din Macedonia va suferi o reacțiune din partea mișcării turcești și puterile vor trebui să amâne proiectele de reforme.

Constantinopol. Scurta comunicație oficială din 11 curent a făcut o impresiune limitată fiindcă turcii, obișnuți cu condițiile anterioare, se temeau să exprime sentimentele lor pe față; dar în ziua de 25, după articole de bucurie publicate de presa turcească, entuzismul s'a exprimat în mod public dar nici decum aprins.

Nu numai mulțimea dar și tinerii cu carte se arată cu un spirit moderat. Tinerii ofițeri au observat o disciplină exemplară și ideal moderate, pe când ofițerii bătrâni par speriați, înfricoșați. Creștinii se arată aproape absolut pasivi.

Sunt multe simptome care arată că femeile erau un element stimulat al mișcării, dar cu un spirit național-liberal.

Poliția, până acum a tot puternică, s'a retras aproape de tot.

S'a răspândit chiar un zvon după care marele vizir ar fi propus desființarea fondurilor pentru detectivii poliției, ceea ce a produs o mare panică printre detectivi, care se tem de răsbunări private și sunt gata să fugă.

Presa turcească nu admite cenzura, ci vrea libertatea constituțională a presei. Toată presa are un limbaj moderat și vorbește de Sultan cu cel mai mare respect, mulțumindu-i cu entuziasm pentru restabilirea constituției. Tendința vădită a presei turcești este de a păstra constituția printr-o atitudine moderată dar fermă.

O manifestație.

Ieri a avut loc la stambul o manifestație organizată de către corporația negustorilor și de către școala de drept și școala civilă superioară spre a mulțumi porții de restabilirea constituției.

Mai multe mii de manifestații cu muzica și drapelele au mers prin stambul până la poartă și au cerut să vadă pe marele vizir.

Marele vizir ținu o cuvântare manifestațiilor spunând: acum aveți drepturi și sunteți liberi.

Entuziasmul se mărește prin creștini, mai cu seamă printre greci.

Islamul contra Europei. — Zvon despre abdicarea sultanului.

»N. F. Presse« publică declarațiile unui diplomat turc, care spune că e convins că puterile străine vor lăsa Turcia să procedeze ea însăși la reformele necesare. Orice amestec străin ar putea aprinde acel incendiu mondial pe care toate puterile se silesc să-l înconjoare. Turcia nu va suferi ca Macedonia să fie luată cu forța. Toată lumea știe că Turcia își apără în Macedonia cea din urmă fortăreață a poziției sale în Europa. Dacă Turcia va fi silită la un războiu, acesta va fi un războiu pe viață și pe moarte. Dacă Europa s'ar încerca să împingă pe Turcia din Macedonia înapoi în Asia, Turcia va chema în ajutor întregul Islam contra Europei. Și vecinii mai mici din Balcani ne vor lăsa probabil în pace.

— »Berliner Tagblatt« află din Constantinopol că în ședința consiliului de miniștri, ținută Sâmbătă noaptea, sultanul și ar fi exprimat intenția de a abdică în favoarea fiului său favorit Burhan Eddin.

Amnestia. — Declarația lui Ahmed Riza.

— »Figaro« anunță din Constantinopol că se așteaptă amnistierea a 200 de condamnați politici, cari vor fi puși în libertate. Afară de asta se va da voie la 600 de persoane exilate în Asia mică, să se întoarcă la Constantinopol.

Printre exilați se află opt foști miniștri și mulți funcționari civili și militari.

— Într'un interview cu corespondentul ziarului »Berliner Tagblatt«, Ahmed Riza, unul din conducătorii tinerilor turci, a declarat următoarele:

»Baza cererilor noastre sunt libertatea și inviolabilitatea țării noastre. Propunerile anglo-ruse nu corespund acestor cereri. Nouă nu ne trebuie încercări, ci reforme reale.

Sucesiunea la tron.

— »Vossische Zeitung« află din Constantinopol că Burhan Eddin, în favoarea cărui se zicea că ar voi sultanul să abdică, stă pe scara pretențiilor la tron în urma unchiului său Mehemmed Rechad și a trei frați mai mari. După vrăstă el e al 14-lea în șirul principilor imperiali. Sultanul consideră însă pe Rechad ca dușman, pe când Burhan e favoritul lui.

»Berliner Tagblatt« află din Constantinopol că sultanul, doriud să fie acceptat proiectul său de

sucesiune la tron în favoarea lui Burhan Eddin, ar fi declarat Șeik Islamul că l-ar confirma din nou în postul său, cu toată schimbarea marelui vizir, dacă ar fi dispus să înduplece și pe celelalte nemele să l primească proiectul.

Șeikul Islam declarându-se dispus să facă aceasta, sultanul l-a menținut în postul său.

Epilogul adunării populare din Beiuș.

Ținute în 14 Aprilie 1907.

În scopul de a protesta contra proiectelor școlare așa numite Apponyane — se convocase de către oamenii de laimă din Beiuș și jur adunare populară pe ziua suspensivă. Poporul adunat în număr de aproape 3000, însă prin forță și vicisugul oamenilor stăpânirei în frunte cu protopretorele din Calfa — Markovics Károly comandat anume pentru aceasta ocaziune de fișpanul actual al Bihorului Glacș protectorul fostului candidat de pie memorie al Beiușului, bauchlerului Kardós Árpád, acest din urmă azi oaspele temniței din Budapesta — a fost îndat la început împriștat fără motiv legal și cu scop de a zădărnici mult temuta adunare.

Este știut cum câțiva țărăni (15—20 lei) conform programului și tradiției lor din trecut prin sbieraturi și mai târziu sub ochii păzitorilor ordinii publice aruncând pietrii au provocat bătăie dând jandarmeriei pretext pentru disolvarea adunării.

E meritul cărturarilor români din loc și iar, că jandarmerii n'au folosit arma, peatrucă de fapt puțin a lipsit, ca aceasta adunare asemenea cazurilor dela Panade și Cernova încă să și albă victimele sale.

Organizatorii adunării s'au prezentat îndată a treia zi la fișpanul cerându-l satisfacțiune, care a promis dreptate, a promis cea mai rigoroasă cercetare care s'a și ordonat, dar zicala veche tot rămâne, că »turcul te bate, turcul te judecă«, peatrucă după o cercetare, ce a durat aproape o săptămână deși martorii provocați în mare parte cei mai venerabili dintre ai noștri au depus — conform adevărului — contra lui Markovics fișpanul s'a sistat și ultima instanță, iar dr. Gevrii Cosma, — care ca alesul prezident al adunării populare a susținut singur acuza — a fost pedepsit la suportarea speșelor cercetării în sumă de 189 cor. 80 fil., care după ce și ministru a aprobat aceasta hotărâre draconică — a trebuit solvită.

Și a avut însă urmările binefăcătoare și acest act de ilegalitate anume: alegerea lui dr. Lucașiu de deputat la Beiuș, înființarea băncii »Drăganul« și alegere de protopretore a lui dr. Wertheimstein Henrich un funcționar uman — și deopotrivă drept — dar revine de sine întrebarea — cu ce sau ales oamenii stăpânirei, dacă nu cu neîncrederea tradițională ce trebuie să se cuprindă de câte ori e vorbă de a se săvârși un act de echitate și dreptate fiind vorbă de vre-o adunare populară ori a. t. act public al românilor.

Și fapt e, că noi românii am câștigat și de data asta convingerea, că lucruri mari nu se pot realiza decât stringându-ne rândurile, chibzând asupra forțelor disponibile și dându-ne seamă de forța Impr. jurărilor mucind neobații și desinteresăți.

De astă dată atâta.

Veritas.

Anuarul gimnaziului din Brad.

Cel mai mic ca clase, dar nu între cele din urmă, din școalele noastre secundare, e liceul cu patru clase din Brad. Atât modul cum se învață acolo, cât și numărul mare al școlariilor ce-l cercetează, dau cea mai mare îndreptățire agitației ce s'a pornit pentru complectarea liceului la 8 clase și care agitație a adus rezultate așa de frumoase, dar care par'că s'a cam stins în timpul din urmă, rămânând încă tot numai un *plum desiderium* chestia complectării.

Anuarul tipărit la Sibiu, (adeacă »Nagyszeben« după anuar) cuprinde o vorbire (»disertație«) a profesorului dr. Traian Suciu despre »Creșterea de acasă și dela cvartire« în care se dau sfaturi bune părinților și elevilor.

Institutul are 5 profesori ordinari și 2 caticeși ortodoxi și 1 unit. La liceu fiind atașate și trei clase elementare, de corpul didactic se mai țin și doi învățători, dintre cari unul servește ca profesor ajutător.

Dar ne pare cam curios cum se împărechiază religia, româna, *gimnastica*, cantul și desemnul, date unei singure persoane și încă unui *preot*.

Mai puțin nepotrivit, dar credem că e nepedagogic să predea limba română un profesor de istoria naturală.

De altfel limba română s'a predat în tot atâtea ore ca și maghiara, dovedindu-se beiușenilor că soartea mașteră a limbei române la ei e numai fructul excesului lor de zel patriotic. — În schimb întrebăm: oare pentru școlarii din clasa I și II nu s'ar fi putut găsi altă lectură mai bună și mai națională de românească, decât din istoria Ungariei?

Liceul are mai multe colecțiuni de botanică, mineralogie, geografie, *etnografie*, diapozitive pentru proiectograf de gimnastică etc., are o bibliotecă de 3567 de volume, bibliotecă de clasă cu 529 de volume în total.

La »Masa studenților« — starea în 1/I 1908 de 21.788.09, cor. cu un plus anual de 955.66 cor. — s'au împărțit de prânz gratuit 4 inși, iar cu plata jumătate 13 inși.

Gimnazul a fost frecventat de 176 de elev, iar școalele elementare atașate de 91 inși.

Dintre elevii gimnaziului 91 sunt copii de țărani, 42 de preoți, 12 de învățători; după comitate să vin: Hunedoara (cu Brad cu tot) 94, Arad 34, Alba de jos și Turda-Arieș câte 11. — Nu înțelegem de ce aceste comitate sunt numite ungurește, ca și numele tuturor acelor locuri pe cari le au cercetat elevii într'o excursiune de studiu. Și de ce se zice *Georgiu* lui Gheorghe, că de frumos nu-i mai frumos.

Clasificația arată proporția normală de promovați (80.5%) față de corigenți (11%) și repețenți (8.5%).

Anul viitor începe în 1 Septembrie v.

Urâm gimnazul din Brad să-l vedem cât mai curând liceu!

Afacerea Nasi.

Fidel alesului său, orașul sicilian Trapani a trimis din nou în parlament pe fostul ministru de instrucțiune Nunzio Nasi, osândit de Inalta curte pentru delapidare de bani publici. Cu intrarea lui Nasi în parlament, afacerea sa în o întorsătură nouă.

Din punctul de vedere juridic, afacerea Nasi e isprăvită, e un ros judecata, și numai grație Soveranului ar putea ușurâ întru câteva situații osânditului. Din punct de vedere politic, însă, afacerea fostului ministru al instrucțiunii publice e încă departe de a fi luat stăgărit.

Nimeni nu ignorează că la spatele afacerii generalului Nasi este înțelegerea chesilune a Siciliei și a sudului Italiei. Nasi s'a făcut fără îndoielă vinovat de delapidare, dar felul acesta de a mânui banul public, este comun tuturor miniștrilor italieni. În sudul Italiei s'a răspândit părerea că dacă Nasi n'ar fi fost din Sicilia, niciodată el n'ar fi fost tras la răspundere. În broșurile și ziarele italiene, foarte răspândite în sudul regatului, se scrie că Nunzio Nasi ar fi fost un administrator mult mai modest decât Grimaldi, Martini și Baccelli, de pildă.

Despre Grimaldi se zice că ar fi întrebuințat fondurile ministerului instrucțiunii pentru întreținerea femeilor ușoare. Se zice să s'ar fi trecut ca profesore o mulțime de cocote, cari încasau lefurile.

Despre Martini, mai târziu guvernator al Critreei, ziarul de sud scriu că s'ar fi folosit de secrete de stat pentru speculațiuni de bursă. Baccelli e învinuit ași fi căpătuit rudele din banii publici. Așa fiind, Nunzio Nasi s'a făcut vinovat de fapte mult mai ușoare la ministerul instrucțiunii decât acești trei titulari.

Interesant este că însăși Baccelli a declarat unui ziarist străin, că a acordat surorii sale văduve un ajutor de 1.500 lei pentru a-și trimite fiul în străinătate adăugând că ar fi acordat acest ajutor oricărui văduve. Că a dat șefului său de cabinet o gratificație de 18.000 lire. Că în speșele de trăsuri de 20.000 lei, întră și speșele celorlalți funcționari, nu numai a ministrului. Apoi, pentru a încheia, Guido Baccelli, declară că nu va polemiza cu nimeni, pe motive așa de mici. Ziarele siciliene sunt mai cu seamă furioase împotriva primului ministru Giolitti, căruia l-se impută că a cerut condamnarea lui Nasi, de oarece se teme ca odată și odată, acest genial

bărbat al sudului îl va lua locul. Înăși Zanardelli l'ar fi desemnat ca succesor al său.

Trepanezii, fideli lui Nunzio Nasi, l'au trimis în parlament cu o majoritate zdrobitoare: cu 2866 voturi, contra celor 132 obținute de candidatul advers.

Cu această reșagere a dlui Nunzio Nasi, afacerea lui intră într-o nouă fază.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 28 Iulie n. 1908.

— Dreptate cu nemiluita. Tribunalul din Arad a osândit ieri seară pe socialistii Francisc Varga și Ștefan Szilágyi Kiss, inculpați pentru agitație împotriva ordinii sociale. În toamna trecută biroul central al partidului socialdemocrat aranjase o zi de pauză pentru toți muncitorii din țară. Partidul socialist din Arad a ținut în ziua aceea o adunare publică. Socialistul Varga, care e și secretarul partidului, ținând atunci o vorbire s'a roșit puțin măgulitor despre politica guvernului, zicând că »guvernul e jăfulitor și ucigașul poporului. Szilágyi, care a vorbit și el la adunare, a zis că »domniile trebuie scoși din țară«. Pentru termenii aceștia asprii procurorul l'a dat în judecată. Ținându-se ieri pertractarea tribunalul l'a osândit pe Varga la un an, pe Szilágyi la 6 luni închisoare de stat.

— Hymen. Ieri și-au serbat în Lipova cunună d'șoara *Mărioara Roxin* fiica dlui Teodor Roxin învățător în pensiune cu dl *Atănaste Sirca* învățător în Munar. Felicitări!

— Deces. Din Sinaia primim știrea întristătoare că amicul și colaboratorul nostru, dl Gh. Demetrescu-Mugur, a suferit o crudă pierdere, prin moartea băiețelului său Cărmuș.

Împărțind mângâierea amicului nostru, îi trimitem sincerile noastre consolări!

— O lămurire. Unele ziare confundând numele meu cu a unui alt autor, au pus semnatura mea sub un avis asupra speranței unui curs de limba maghiară încă necompletat și neaprobat de minister. Multelor întrebări mie adresate răspund: Cursul meu de maghiară, care a apărut în două părți a 50 f. în tipografia diecezană din Arad și care este la noi *unicul curs* scris în conformitate cu art. de lege XXVI 1907, a obținut aprobarea ministerială încă sub Nr. 28419/1907 calificat fiind ca un curs de *model* și scris după cel mai practic metod. Cu stima: *I. Vala*.

— Biserica românească din Ierusalim. Sfînșia Sa arhimandritul Nifon starețul mănăstirii Sinaia publică un călduros apel către credincioșii îndemnându-i a contribui cu obolul lor la clădirea bisericii românești proiectate la Ierusalim.

Aproape toate națiunile au biserici și stabilimente unde pelerinii lor pot găsi adăpost și hrană. Numai românii n'au nimic din aceasta și pelerinii români, destul de numeroși cari se duc în fiecare an la Ierusalim sunt expuși acolo la multe neajunsuri. Un grup de credincioși români a luat, sunt acum trei ani inițiativa de a zidi o biserică românească în acest oraș. Sf. Sinod a dat în 1907 binecuvântarea la această lucrare și guvernul românesc a permis de a deschide subscripția publică.

Se poate nădăjdui că această sfântă lucrare va fi înălțată închinată de isbândă și că astfel credincioșii români își vor putea face în toată liniștea devoțiunile lor sfinte.

— Orbii din Ungaria. *Reunirea regnicolară ungară pentru ocrotirea orbilor*, și-a publicat al 25-lea raport anual despre starea bieților nefericiți — fără vedere.

Din vastul raport al direcțiunii constatăm; că reunirea numără 18 membri fondatori, cari au plătit deja în casa reuniunii suma de 6200 coroane; 11 membri părtilor pe viață și 187 membrii ordinari.

Direcțiunea a întreprins o colecție generală, care a rezultat pe seama reuniunii, cu finea anului 1907 o sumă de 12.412 cor. — Pe vremea ministrului de culte Csáky Albin (1893) reunirea a aranjat o expoziție de lucruri de mână ale orbilor, care a realizat un venit de 797670 coroane.

Din lucrările orbilor s'au încasat până acum suma de 166.97692 cor., din taxe anuale, dăruiri și colecții, diferite jocuri, camete, concerte, etc.

rezultă suma considerabilă de 60.56032 cor. În total averea reuniunii pentru protejarea și ocrotirea orbilor s'a urcat în primii 10 ani la cifra de cor. 251.13194 — iar cu finea anului 1907 — la cifra de 687.38036 cor.

În Arad s'au colectat mai ales prin cutioare așezate prin localități publice, în 1907 suma de — cor. 25685. — Cele mai însemnate sume s'au adunat la firmele Varga András, Singer Ede și Kopetkó Károly jun.

Mai mult s'a strâns în orașele: Timișoara 680 cor., Seghedin 1080 cor. și Budapesta 8146 coroane.

În raport se constată, că în țeara întregă sunt peste 16 mil de nefericiți orbi, pe cari reuniunea îi ajută a se îndelețnici atât în muzică, cât mai ales în industria de casă precum: confecționarea perliilor, împletirea corfelor, scaune, legarea clorapilor, sciere cu mașina etc.

Considerând, că între nefericiții orbi sunt de toate naționalitățile, indemnăm și noi pe tot sufletul milos să dea un obol pentru ajutorarea acestor nefericiți. Iar la intrările în biserică și alte localități publice să se atârne câte o cutioară pe seama — orbilor!

— **Holera în Rusia.** O telegramă din Petersburg, anunță că guverniile Astraham și Saratov și teritoriul fluviului Volga până la Samara, districtul Simara, orașul Nicolaievsk gubernia Simbiensk sunt declarate atezinate de holera.

— **Grete Baier.** Afacerea frumoasei și nenorocitei fiice a primarului din Freiburg, Grete Baier, care de unăzi a fost executată, formează și acuma subiectul unei vii discuții publice în Saxonia. Un deputat va adresa ministrului de justiție o interpelare în Landtag-ul saxon, și va muștra guvernul pentru că a admis 200 de privitori la execuția tinerei fete, făcând dintr'un act al justiției un spectacol public.

Din Freiburg se mai telegrafiază, că mama sârmanei fete a nebunit, de când a vorbit ultima dată cu fiica ei luându-și rămas bun dela dânsa. Nenorocita mamă suferă de atunci de mania persecuției.

— **Creșterea și mânia albă** este de cea mai mare importanță pentru frumusețea femeilor. Astăzi fiecare damă iolosește numai cremă Marta și săpun Marta, fiindcă numai aceste s'au dovedit ca adevărat bune în contra pitiriazilor, petelor de față, coșuri, miteseri, roșeața mânilor. Dacă feții și mâinilor fragezime și culoare albă ca zăpada prețul unui borcan cremă Marta costă 1 cor. o bucată săpun 70 fil. Se poate comanda la singurul preparator: Tó nay Imre și Wachsmann Jenő, droguerie și parfume de în Szabadka.

Dela judecătoria.

Ș **Nou proces de presă.** Tribunalul regesc din Cluj a decretat punerea sub acuză a dlui Silvestru Moldovan, redactorul »Foi Poporului« din Sibiu, pentru un articol publicat în această foaie, după părerea procurorului regesc, de cuprins agitatoric. Pertractarea finală se va ține în Septembrie, în fața curții cu jurați din Cluj.

»**Deșteaptă-te române**« — prigonit. Cu ocaziunea unui bal aranjat azi-larua la Băj, muzica a cântat în pauză »Deșteaptă-te române«. Doamnele Cornelia Maior n. Pop, Augusta Săbo n. Cato, Victoria Muntean n. Bucșe, Silvia Pop n. Negrușu și dnul dr. Danilă Szabo, avocat; Traian German, prof.; Iuliu Pop, contabil; Victor Muntean, contabil; Ioan Maior, provizor domental; — cari petreceau la masă, s'au sculat în picioare și au ascultat cântarea stând. Câțiva urgurași cari încă erau în sală, au ramas contrariați de această »demonstrație« și simțind că statul se clatină sub picioare ele lor, au crezut să i propiească putredele balamale făcând arătare la procurorul din Alba Iulia. Acesta a găsit vreme cu prilej să-și câștige merite și a redactat o strașnică acuză contra celor amintiți. Senatul de acuză a luat în considerație excepțiunile prezintate de distinsul avocat și deputat dr. Maniu, absolvând de acuză pe toți și respingând pe procuror.

Posta Redacției.

Dlul I. B. Avrig. »Sărăcie Lucie« s'a tipărit în Oradea mare, dar noi nu știm unde se vînde. Credem că la Librăria I. E. Tăran, Oravița.

Concert, petreceri.

Tinerimea studiosă din Sălște își va ține obișnuta petrecere de vară în 20/2 August. (În ziua de sf. Ilie). Locul petrecerei: »Netedul«; în caz de timp nefavorabil sala școlii la 8 ore seara. Prețul de intrare benevol. Începutul la 2 ore p. m. Invitații speciale nu se fac. Venitul curat se alătură la »Fondul pentru ajutorarea studenților săraci din Sălște«. — *Onisifor Soră*, președinte, *Ioan Petraș* secretar.

Economie.

Târg de țară în Timișoara. Prefectura poliției din Timișoara, ne anunță printr'un avis tipărit în ungurește și nemțește că târgul de vară din Timișoara se va ține *dela 13 până inclusive 17 August*.

Avizul acesta se face până acum și în românește, acum onorata prefectură n'a mai aflat de lipsă să dea atenția cuvenită limbii pe care o vorbesc cei pe cari îi invită, are chiar curajul să ne trimită și nouă o hârtie ungurească nemțească pentru a lănuța târgul. O prevenim însă că dacă se va mai întâmpla aceasta, nu numai că nu vom mai anunța, dar vom și face chiar o propagandă contra lui, căci în urma urmelor nu e nevoie ca românii să alerge la târgul Timișorii, banii și-i pot lăsa și în alte orașe, cari știu să invite și în limba lor.

Budapesta, 27 Iulie 1908

INCHEIEREA LA 1 ORĂ și jum.:

Orza pe Oct. 1908 (100 kg.)	22.76—22.77
Șăcară pe Oct.	19.26—19.28
Ovăz pe Oct.	14.58—14.60
Grâu pe Maiu 1908	15.15—15.18

Prețul cerealelor după 100 kg. a fost următorul:

Grâu : ou	
De Tisa — — — —	23 K. 60—24 K. 40 fii.
Din comitatul Albei — — — —	» — — — — » — »
De Pesta — — — —	23 » 60—24 » 30 »
Bănățenesc — — — —	23 » 60—24 » 40 »
De Bacica — — — —	23 » 60—24 » 30 »
Săcară — — — —	19 » 50—19 » 70 »
Orzul de nutreț, cvalit. I.	15 » 30—14 » 60 »
» de cvalitatea II.	14 » 90—15 » 30 »
Ovăz de » I.	16 » 70—16 » 90 »
» » II.	16 » 10—16 » 50 »

BIBLIOGRAFIE.

— »Iobăgia«, volumul I din cartea dlui *Ioan Russu-Șirlanul* a apărut, conținând istoria iobăgiei până la finea secolului XV. Volumul se extinde peste 400 de pagini, octav mare, având următorul sumar: *I. Subviziri, II. Ștefan cel sfânt, III. Regii din familia lui Arpad, IV. Oligarhia, V. Bula de aur, VI. Orașe și comitate, VII. Dinastiile străine și oligarhiile, VIII. Cneji și volvozii români, IX. Întâia răscoală țărănească, X. Unelțiile oligarhiilor, XI. Înflința husiților, XII. Ioan Corvinul, XIII. Matei Corvinul, XIV. Decadența, XV. Încheltare.*

Se poate procura dela administrația »Tribunei«. Prețul unui exemplar 3 coroane ediție de lux 5 cor. plus 30 fileri porto.

Redactor responsabil provizor Sever Bocu.

Editor proprietar George Nichin.

„Wällischhof“

sanatoriu

aranjat după sistemul dr. Lahman, cu toate întocmirile moderne ale terapiei fizicale și dietitice, jumătate oră depărtare dela Viena în *regiune romantică și sănătoasă*.

Posta și telegraf: Maria Enzensdorf (bei Wien).

Cu deslușiri și prospecte stă la dispoziție direcțiunea și medicul șef al stabilimentului

Dr. Marius Sturza.

»Timișiana«
Institut de credit și economii în Timișoara.

CONCURS.

Se caută un funcționar de bancă, cu pregătiri teoretice și praxă bună, care posedă perfect limba română, maghiară și germană.

Reflectanții au să comunice pretenziunile lor de salariu, să dovedească cu documente recerintele de mai sus, iar cererile astfel înscrise și scrise cu mâna proprie în toate 3 limbile, sunt a se prezenta după puțină în persoană, până la 1 Septembrie a. c. la Timișoara, la 22 Iulie 1908.

DIRECȚIUNEA
institutului de credit și economii
»Timișiana« în Timișoara.

Crema Salvator cel mai bun cosmetic pentru mâni și față, contra pișturilor și a necurătențiilor de pe față. 1 borcan 1 cor.

Pudra Salvator, apără fața de părleală și face pelea albă ca laptele. Albă, roză și crem, 1 cutie 1 coroană.

Săpun Salvator, în timpul cel mai scurt face pelea fină și fragedă. 1 bucată o coroană.

Praf de peie Salvator Nr. III. un medicament sigur contra așudării mânilor și a picioarelor, absolut nestricăcios. 1 cutie 1 coroană.

Spirit de vin (Franzbrandwein) Salvator. Un medicament de casă cunoscut care nu trebuie să lipsească din nici o casă. Se recomandă la orice răceală, durere de cap, migrenă, junghiuri, reumă și ischios. Prețul unei sticle 1 coroană.

Schwedische Tropfen. (Picături de Svedia) o doftorie probată contra boalelor de stomac. O sticlă originală 1 coroană.

Balsam pentru bătăături depărtează repede și fără durere orice bătătură, pelea întărită sau negei. Prețul unei sticle cu pensulă 70 fileri.

Toate aceste preparate sunt numai atunci veritabile, dacă sunt provăzute cu marca de scut «Salvator».

Comandele din provincă se execută prompt și cu băgare de seamă.

S. Mittelbach,
farmacia și drogheria la Salvator.
Zagrab
(Croatia).

Recomandat de ministerul de culte și instrucție
— Multe recunoștințe —

ZWÖRNER B.

PREPARATORUL DE ÎMPĂIAT ANIMALE

— KOLOZSVAR, Rozsa-u. 7 sz. —

Animalele să se trimită cât se poate de proaspete și nebelite. Trebuie indicat în ce formă să se întămpile prepararea; mamiferelor mai mari să li-se scoată intestinele. — Pentru împachetare socotesc numai cheltuielile mele. —

Preparație îngrijită, artistică, în formă — naturală, lucru trainic, prețuri — moderate! —

* * *

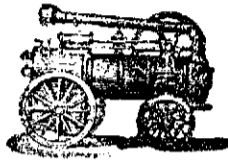
Szatmáry Mihály

MEȘTER DE CAZANE

Szeged, strada Pille nr. 25.

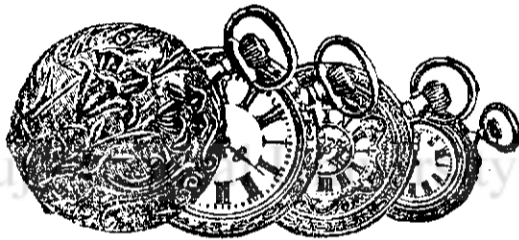
Intreprindere atât în loc cât și în provincie tot felul de reparări de cazane, mașini și locomobile la moare de aburi și fabricii de spirit. Aceste le efectuește cu prețuri favorabile și pe lângă garanție.

La chemare prin scris, vin în persoană ori și unde.

Mare atelier special pentru reparat ciasornice.

CLUJ (KOLOZSVAR)
Széchenyi tér 6 sz.

Se repară în mod special tot felul de ciasornice de buzunar, cu pendulă și ciasornice cromometrice cu prețurile cele mai favorabile pe lângă garanție.

Solicitând binevoitoarea încredere rămân Cu distinsă stimă;

Blázsi Sándor

ciasornicar specialist.

HEICZER FERENCZ

croitor de haine civile prețești și uniforme.

Nağyvárad, strada Körös nr. 22.

Am onoare a aduce la cunoștința onor. preoți că mi-au sosit pentru sezonul de toamnă și iarnă postavurile negre, cari își păstrează culoarea și le țin în magazinul meu bine asortat, pentru comandele din provincie ajunge o reverendă de model, sau o haină, la dorință mă duc ori unde cu plăcere pe cheltuiala mea proprie.

Tot asemenea țin în magazin postavurile cele mai noi și moderne din patrie, franceze și engleze pentru tot felul de pardesiuri și paltoane de iarnă foarte bune.

ANUNȚURI

primește administrația »Tribuna« pe lângă prețurile cele mai moderate.

Prăvălie românească.

Gabor Bereș

CLUJ, (Kolozsvar) Kossuth Lajos u. 7. Telefon 654.

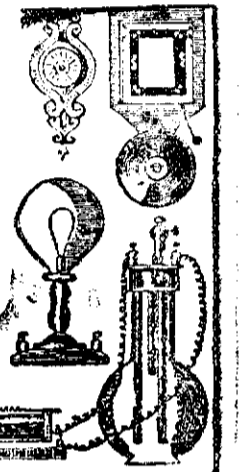
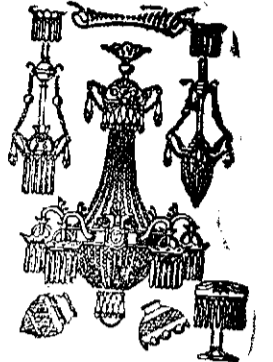
Montare de iluminat cu electricitate, montare de telefon, sonerii electrice, parafulgere.

Magazin stabil :

lămpi în formă de lustru, și de brațe de pereți

precum și tot felul de obiecte pentru electricitate

Reparaturile le săvârșesc pe lângă garanție așa în loc, ca în provincie.

TORMA JANOS ȘI SOȚUL

fabricant de instrumente muzicale

ZOMBOR, Király utca 2 sz.

Mare depozit de instrumente cu coardă de alamă și de lemn precum tambure și harmonice.

Tot felul de reparaturi în branșa aceasta se săvârșesc în mod special și cu prețuri estine. :

Coardele quintiste din străinătate și din țară în mare asortiment

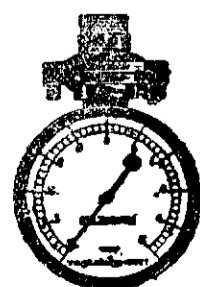

Serviciu prompt. Prețuri favorabile!

Doczi Pál

atelier pentru repararea instr. tehnice.

Szeged, Takaréktár-u. 8., Bitó-ház.

Reparațiuni de biciclete, mașini de cusut mașini de scris, măsurătoare de spirit, instrumente pentru ingineri, instrumente pentru dentiști, sonerii electrice, telefoane, gramofone și puști. Părți de mașini de cusut și de biciclete, lămpi cari desvoaltă gaz

și boicete de luminat. Mașini de cusut mănuși și blănării. Stărpitor de troscofel, economisator de cărbuni. Repararea instrumentelor de desemn.

GROSZ MIKLÓS

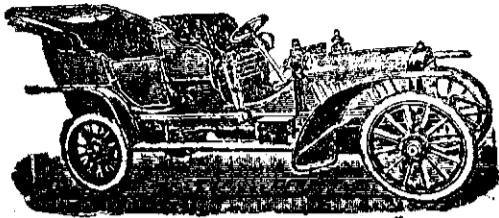
primul stabiliment din Timișoara
pentru fabricarea automobilelor,
pentru reparații, emailări și nich.

Temesvár-Józsefváros, str. Eötvös 40 casă proprie.

Fabricație de

automobiluri
pentru transport de
persoane și mărfuri.

Motociclete
sau părțile lor con-
stitutive în prețuri
ieftine de concurență.

Preț-curenturi ilustrate stă la dispoziția oricui.

Toate reparațiile atingătoare de specialitatea aceasta să
execută repede și solid și să socotesce prețuri foarte ieftine.

Telegramele să vor trimite pe adresa:

Automobil-Garage Grosz Temesvár.

Schuller Gáspár, neguțator de bu- toaie și de doage

PÉCS

E mai presus de orice
concurență prin magazinul
său bine asortat potrivit ce-
rințelor timpului. Face din
materialul cel mai bun

butoaie de vin
de bere și de spirt,
putini și căzi
cu prețul cel mai favorabil.
Depozit permanent în bu-
toaie gata.

La chemare se duce ori-
unde.

Grosz Nagy Ferencz,

farma-
cist :: **Debreczen** :: farmacia ::
Arany egyszarvu

Hajdusági
Bajuszpedrő.

Védjegy.

MUSTAȚA E FRUMOASĂ
dacă întrebuințezi

POMADA HAJDUSAG

cea mai bună pentru creșterea și
potrivirea mustețelor, pregătită
din materie neunsuroasă. Efec-
tul se vede foarte iute și
cu siguranță. Scutit prin lege.
Un borcan 50 fil. Prin poștă
se trimite numai 3 borcane cu
2.15 Cor. Cu rambursă gratuit.

MEDICAMENT
PENTRU VOPSIREA PARULUI

cu culori blond, brunet sau negru. Efect la moment.
O singură vopsire e de ajuns, ca părul sau musta-
ța o lună să aibă culoarea ce o dorește. Nu înă-
sprește părul. O sticlă cu medicament pentru ori
și ce culoare 4 cor.

Kelemen Antal, fabricant de instru- mente muzicale.

Nagy-
Kikin-
da-
strada
Korona-
herczeg
nr. 7.

Magazin de tot felul de in-
strumente cu coarde, de
alamă, harmonice, tambure
și părți constitutive. Repa-
rațiuni și acordări se săvâr-
șesc punctual și cu prețuri
favorabile.

LISKAI JÁNOS

turnătorie de obiecte de bronz, aluminium, aramă,
argint și firme.

Kolozsvár, Honvéd u, 36.

Pe lângă prețuri ieftine se fabrică numere de uși, in-
scriptii de uși, table pentru medici și avocați,
execuția cea mai frumoasă.

Mai departe se fac embleme turnate și
și garnituri de morminte, galvanoplastice
și clișeuri după fotografiile sau desemn.

Comande din provincie se exe-
cută prompt și exact!

Zintl János

— atelier de pictură de sticlă —
BUDAPESTA IV. Üllői ut 79

Imi iau îndrăzneala a atrage atențiunea on. pu-
blic asupra atelierului meu de pictură de sticlă.

Ca specialist fac giumuri de biserici, pictură de lux
pe sticlă pentru saloane, verande și sufragerii.

Mai departe plumbuit de artă, gravuri
pe sticlă și rame de aramă precum
și alte obiecte în bransa aceasta.

Atențiune!

Dacă aveți atențiunea a cumpără
rolete pentru ferestre

atunci cereți modele și preț curent,
care se va trimite porto-franco.

Când veți cere acestea, vă rugăm
să dați lățimea și înălțimea ferestrei
și totodată să spuneți dacă roleta tre-
buie să fie de scândură de pânză
sau stofă. Cu stimă:

NETTEL L.

fabrică de rolete.

PÉCS, Indoház utca 23.

